

Áp dụng phương pháp dạy học tích cực trong giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học Cảnh sát Nhân dân

Nguyễn Thanh Hà*

*Đại úy, ThS. Giảng viên Khoa Kỹ thuật hình sự, Trường Đại học CSND

Received: 15/3/2023; Accepted: 22/3/2023; Published: 26/3/2023

Abstract: Criminal engineering is one of the specialized subjects under the specialized training program of the People's Police University; Through the study and study of the subject, it will help students accumulate the necessary knowledge and basic skills for criminal engineering work after the students graduate. Therefore, choosing an appropriate teaching method in order to improve the teaching effectiveness of Criminal Engineering subject, thereby helping students to improve the accumulated knowledge and necessary skills is an urgent requirement. The scope of this article, introduces the active teaching method and some notes when applying the active teaching method in teaching Criminal Engineering at the People's Police University in order to improve the effectiveness. teach this subject.

Keywords: Teaching methods; active teaching; university teaching; Criminal engineering; People's Police;

1. Mở đầu

Kỹ thuật hình sự là một trong những môn học chuyên ngành thuộc chương trình đào tạo các chuyên ngành của Trường Đại học Cảnh sát nhân dân (CSND); thông qua việc nghiên cứu, học tập môn học sẽ giúp cho sinh viên tích lũy những kiến thức cần thiết và kỹ năng cơ bản phục vụ công tác Kỹ thuật hình sự sau khi sinh viên tốt nghiệp. Vì thế, việc lựa chọn phương pháp giảng dạy phù hợp, nhằm nâng cao hiệu quả giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự, qua đó giúp sinh viên nâng cao lượng kiến thức tích lũy và kỹ năng cần thiết là một yêu cầu cấp thiết. Phạm vi bài viết này, giới thiệu về phương pháp dạy học tích cực và một số lưu ý khi áp dụng phương pháp dạy học (PPDH) tích cực trong giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học CSND nhằm nâng cao hiệu quả giảng dạy môn học này

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Dạy học tích cực được đề cập khá nhiều trong lĩnh vực giáo dục; có thể hiểu dạy học tích cực là giáo dục tập trung vào khai thác và phát triển các tố chất tích cực, khả năng và tư duy của học viên để giúp họ trở thành những người học tập tích cực, tự tin và có khả năng giải quyết vấn đề. Từ đó có thể hiểu, “Phương pháp dạy học tích cực (Positive Teaching) là một phương pháp giáo dục mà nhấn mạnh vào việc khuyến khích người học để họ tập trung vào những

điểm mạnh của bản thân, học hỏi từ kinh nghiệm và tìm cách cải thiện để đạt được mục tiêu của mình”.

Hiện nay, các nhà nghiên cứu giáo dục trên thế giới đã đưa ra rất nhiều PPDH tích cực nhằm giúp người học tiếp thu kiến thức và phát triển năng lực cá nhân một cách toàn diện, chẳng hạn như:

- **Phương pháp dạy học tích cực theo nhóm:** Dạy học tích cực theo nhóm là PPDH được các chuyên gia giáo dục đánh giá cao. Với PPDH này, người học có thể phát huy được tính chủ động, sáng tạo, khả năng làm việc nhóm, phát triển năng lực cộng tác và năng lực giao tiếp.

- **Phương pháp trò chơi:** PPDH bằng trò chơi là phương pháp dạy học mà người dạy học tổ chức cho người học tìm hiểu một vấn đề, một nội dung kiến thức thông qua các trò chơi có nội dung liên quan.

- **Phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình:** Nghiên cứu các trường hợp điển hình cũng là một trong các PPDH tích cực phổ biến hiện nay. Với phương pháp này, người dạy học sẽ kể những câu chuyện có thật dựa theo các tình huống thực tế xảy ra trong cuộc sống, nhằm chứng minh cho một vấn đề được nêu ra trong bài học. Phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình có thể được thực hiện bằng nhiều cách như đưa ra văn bản, ghi âm mẫu chuyện hoặc video dẫn chứng.

- **Phương pháp dạy học tích cực theo dự án:**

PPDH dự án hay phương pháp dự án là một hình thức dạy học, trong đó người học thực hiện một nhiệm vụ học tập phức hợp, có sự kết hợp giữa lý thuyết và thực hành. Nhiệm vụ của phương pháp này đòi hỏi người học cần có tính tự học cao trong toàn bộ quá trình học tập; làm việc nhóm là hình thức làm việc cơ bản của phương pháp dự án.

- **Phương pháp đóng vai:** Dạy học qua phương pháp đóng vai là phương pháp dạy học mà người học sẽ tiến hành diễn thử một số cách ứng xử có liên quan đến tình huống mà người dạy học đưa ra.

- **Phương pháp giải quyết vấn đề:** Giải quyết vấn đề là một trong số các PPDH mới nhằm kích thích tính chủ động, tự giải quyết vấn đề của người học. Khi dạy học bằng phương pháp này, người dạy học sẽ đưa ra các vấn đề về nhận thức có sự mâu thuẫn với nhau. Từ đó, hướng người học tự biện luận và tìm ra phương án giải quyết.

- **Phương pháp dạy học theo góc:** Với phương pháp này, người học sẽ thực hiện các nhiệm vụ khác nhau tại một vị trí cụ thể trong phạm vi của lớp học, từ đó đa dạng được phong cách học tập. Người học sẽ được lựa chọn phong cách học cũng như các hoạt động như: Khám phá, thực hành... Từ đó, người học có thể tăng cường khả năng sáng tạo, có cơ hội để phát triển bản thân cũng như đọc hiểu được các đề xuất của người dạy học.

Ngoài những phương pháp nêu trên, thực tế hoạt động giáo dục cho thấy tùy thuộc vào đặc điểm của người học, môi trường giáo dục... mà còn có nhiều phương pháp dạy học khác giúp hoạt động giáo dục đạt hiệu quả cao.

2.2. Một số lưu ý khi áp dụng PPDH tích cực trong giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học CSND

Thực tế cho thấy việc áp dụng các PPDH tích cực trong giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học CSND đã đạt được những kết quả hết sức khả quan như: Có 95% sinh viên nắm vững và có thể vận dụng tốt những kiến thức có liên quan về Kỹ thuật hình sự; có 83% sinh viên đã hình thành và thực hành tốt các kỹ năng về nghiệp vụ Kỹ thuật hình sự!... Tuy nhiên, việc áp dụng các PPDH tích cực trong giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học Cảnh sát nhân dân thời gian qua cũng bộc lộ một số hạn chế nhất định như: Hiệu quả áp dụng các PPDH

tích cực trong một số trường hợp đạt được chưa cao; PPDH được áp dụng chưa thu hút được sinh viên tham gia học tập...

Những hạn chế nêu trên trong việc áp dụng các PPDH tích cực để giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học Cảnh sát nhân dân thời gian qua xuất phát từ những nguyên nhân cơ bản sau: Giảng viên chưa có sự am hiểu, nắm bắt cụ thể về các phương pháp dạy học tích cực; việc lựa chọn, áp dụng phương pháp dạy học tích cực chưa phù hợp; công tác tổ chức áp dụng PPDH tích cực trong một số trường hợp chưa được quan tâm thực hiện tốt... Thời gian tới, để hoạt động áp dụng các phương pháp dạy học tích cực trong giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học CSND đạt được hiệu quả cao hơn, giảng viên Khoa Kỹ thuật hình sự Trường Đại học CSND cần chú ý thực hiện tốt các vấn đề sau:

Thứ nhất, chủ động nghiên cứu về dạy học tích cực và các PPDH tích cực được áp dụng trong giáo dục hiện nay. Đối với mỗi PPDH tích cực, giảng viên cần phải nắm vững về: Mục đích, nội dung, cách thức tổ chức và những lưu ý của PPDH... Việc nghiên cứu về dạy học tích cực và các PPDH tích cực có thể được thực hiện thông qua việc tự nghiên cứu học tập hoặc thông qua việc tham gia các lớp bồi dưỡng, đào tạo. Thực tế cho thấy, việc giảng viên thực hiện nghiên cứu về PPDH tích cực dự kiến lựa chọn áp dụng trước khi lựa chọn áp dụng sẽ giúp mang lại hiệu quả cao dạy học cao hơn.

Thứ hai, nghiên cứu, lựa chọn PPDH tích cực phù hợp với đặc điểm của sinh viên Trường Đại học CSND và nội dung kiến thức Kỹ thuật hình sự cần truyền đạt, giảng dạy. Sinh viên Trường Đại học CSND được đào tạo trong môi trường nội trú 100%, Kỹ thuật hình sự là một ngành khoa học tự nhiên; đây chính là hai tiêu chí cơ bản, quan trọng nhất trong các tiêu chí để giảng viên lựa chọn PPDH tích cực phù hợp nhất trong số các phương pháp dạy học tích cực để áp dụng vào giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học CSND. Thực tế cho thấy với những đặc điểm đặc thù của sinh viên Trường Đại học CSND và môn học Nghiệp vụ Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học CSND thì các PPDH tích cực gồm: PPDH tích cực theo nhóm, phương pháp nghiên cứu trường hợp điển hình, phương pháp giải quyết vấn đề; PPDH theo góc là những PPDH tích cực đảm bảo tính phù hợp và mang lại hiệu quả dạy học cao. Bên cạnh đó, giảng viên cũng cần chú ý việc kết hợp các

1. Kết quả khảo sát đối với 200 sinh viên Trường Đại học Cảnh sát nhân dân đã được đào tạo môn Kỹ thuật hình sự, thực hiện vào tháng 01 năm 2023.

PPDH tích cực để đạt hiệu quả tối đa trong quá trình giảng dạy môn Nghiệp vụ Kỹ thuật hình sự.

Thứ ba, xây kế hoạch chi tiết tổ chức áp dụng phương pháp tích cực trong giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học CSND. Dạy học cũng là một công việc, để công việc này đạt hiệu quả cao thì người dạy học cần có sự am hiểu về công việc, kỹ năng thực hiện công việc và quan trọng nhất là cần có một kế hoạch chi tiết thực hiện các nội dung công việc đã đề ra. Nói cách khác để việc áp dụng phương pháp tích cực trong giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học Cảnh sát nhân dân đạt hiệu quả cao thì giảng viên cần phải xây dựng một kế hoạch chi tiết về việc tổ chức áp dụng PPDH tích cực đã lựa chọn. Nội dung kế hoạch cần phải thể hiện rõ nội dung các công việc cần thực hiện, trình tự thực hiện từng phần việc, kết quả mà sinh viên cần phải đạt được sau khi thực hiện từng phần công việc cụ thể. Kế hoạch chi tiết tổ chức áp dụng phương pháp tích

cực trong giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự cần phải được tổ chức thực hiện đúng nội dung, đúng tiến độ, đúng thời gian... có như thế mới có thể mang lại hiệu quả cao cho hoạt động này.

3. Kết luận

Trên đây là nội dung giới thiệu về PPDH tích cực và một số lưu ý khi áp dụng phương pháp dạy học tích cực trong giảng dạy môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học CSND nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả giảng dạy môn học này.

Tài liệu tham khảo:

1. Nguyễn Lăng Bình (2022), *Dạy và học tích cực - Một số phương pháp và kỹ thuật dạy học*, NXB Đại học sư phạm, Hà Nội
2. Đặng Vũ Hoạt (2022), *Lý luận dạy học Đại học*, NXB Đại học sư phạm, Hà Nội.
3. Nguyễn Thị Minh Phương (2022), *Cẩm nang phương pháp sư phạm*, NXB Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh,.

Xây dựng và sử dụng video thí nghiệm .... (tiếp theo trang 6)

3. Kết luận

Trong nghiên cứu này, chúng tôi đã xây dựng được các video TN về dao động của con lắc đơn và con lắc lò xo và sử dụng phần mềm phần mềm Tracker Video Analysis để phân tích. Các kết quả thu được (qua đồ thị và biểu thức hàm số) đã chứng minh được li độ, vận tốc, gia tốc của con lắc lò xo, con lắc đơn là điều hòa theo thời gian và mối quan hệ về tần số, pha và biên độ giữa chúng. Từ đó chỉ ra ý tưởng sử dụng TN trong dạy học để phát triển năng lực tìm hiểu tự nhiên dưới góc độ vật lý (thuộc năng lực vật lý) của HS. Với ưu điểm là phần mềm miễn phí, dễ khai thác và sử dụng, không mất nhiều thời gian và phù hợp với mọi đối tượng, vùng miền nên GV có thể sử dụng dưới dạng TN khảo sát của HS để tạo điều kiện phát triển tối đa năng lực vật lý của HS trong dạy học nội dung “Dao động” – Vật lý lớp 11 (thuộc Chương trình môn Vật lý 2018). Trên cơ sở các kết quả nghiên cứu, chúng tôi sẽ tiếp tục phát triển để khảo sát đồ thị động năng, cơ năng của dao động điều hòa, dao động tắt dần, dao động cưỡng bức trong dạy học nội dung phần này.

Tài liệu tham khảo

[1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018). *Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 về Chương*

trình giáo dục phổ thông môn Vật lý, Hà Nội.

[2]. Dương Xuân Quý (2010). *Thiết kế chế tạo một số thiết bị TN sử dụng trong dạy học về dao động cơ ở lớp 12*, Tạp chí giáo dục, Số đặc biệt tháng 3 năm 2022.

[3]. Ngô Thị Thảo Sương (2018). *Xây dựng và sử dụng video TN với phần mềm Coach trong dạy học chương “Dao động cơ” - Vật lý 12 theo hướng phát triển năng lực giải quyết vấn đề của HS* [Luận văn thạc sĩ]. Trường Đại học Sư phạm - Đại học Đà Nẵng.

[4]. Nguyễn Hoàng Anh. (2015). *Xây dựng và sử dụng TN tự tạo theo hướng tích cực hóa hoạt động nhận thức của HS trong dạy học phần “cơ học” vật lý lớp 12 nâng cao* [Luận án tiến sĩ]. Trường Đại học Sư Phạm - Đại học Huế

[5]. Douglas Brown, *Sharing Video Experiments with Tracker Digital Libraries* (AAPT, Winter 2013 at New Orleans)

[6]. <https://physlets.org/tracker>

[7]. Tị Hơ Lia (2018). *Sử dụng phần phần mềm tracker video analysis để phân tích video TN một số kiến thức chương động học chất điểm vật lý 10*. [Khóa luận tốt nghiệp]. Trường Đại học Tây Bắc.